

Konkursa “Ceļu satiksmes drošības indekss 2022” metodoloģija

Īstenojot konkursu, tika veikta pieejamo statistikas datu un faktu¹ apkopošana, vērtēšana un analīze, kā arī iedzīvotāju aptauja par ceļu satiksmes drošību un ceļu infrastruktūru savā pašvaldībā. Uzvarētāji – trīs valstspilsētas un trīs novadi noteikti, apvienojot statistikas datus (70% no kopējā rezultāta) un iedzīvotāju aptaujā iegūtos rezultātus (30% no kopējā rezultāta).

Par novadiem un valstspilsētām tika apkopoti šādi dati:

- Ceļu satiksmes negadījumu statistika (kopējā CSNg statistika un CSNg uz 1000 iedzīvotājiem)
- CSNg **bojā gājušo** personu skaits
- CSNg **smagi ievainoto un ievainoto** personu skaits
- CSNg **ievainoto, smagi ievainoto un bojāgājušo bērnu skaits**
- CSNg **ievainoto, smagi ievainoto un bojāgājušo mazaizsargāto** satiksmes dalībnieku skaits

Dati tika analizēti, izmantojot punktu sistēmu – katram CSNg veidam tika piešķirts konkrēts punktu skaits, kas nozīmēja – jo smagāks negadījums, iespējamība iekļūt negadījumā (nāve), iesaistīts bērns vai mazaizsargāts satiksmes dalībnieks – jo vairāk punktu tiek piešķirti.

- Piemēram, ja ceļu satiksmes negadījumā ir ievainota persona (pieaugušais), tad par šo negadījumu tiek piešķirti 5 punkti, taču, ja cietis bērns – 10 punkti, ja mirusi persona (pieaugušais) – 15 punkti, miris bērns – 20 punkti.

Lai iegūtu objektīvāku vērtējumu, visi konkrētās pašvaldības iegūtie punkti tika saskatīti un pēc tam izdalīti ar pašvaldībā dzīvojošo skaitu. Tādējādi tika izrēķināts, cik liela iespēja konkrētās pašvaldības iedzīvotājam ir iekļūt ceļu satiksmes negadījumā – jo iespēja ir mazāka, jo ceļu satiksmei drošāka pašvaldība.

Iedzīvotāju aptauja:

Iedzīvotāju aptaujas anketā tika noskaidrots kopējais iedzīvotāju noskaņojums par to, cik droši tie jūtas savā pilsētā vai novadā. Tajā tika iekļauti jautājumi par iedzīvotāju pārvietošanās paradumiem (ar kājām, automašīnu, velosipēdu, sabiedrisko transportu, elektroskrejriteņiem u.c.), tāpat iedzīvotāji tika aicināti novērtēt ceļu satiksmes drošības situāciju savā novadā vai pilsētā – ceļu infrastruktūras stāvokli, sabiedriskā transporta pieejamību, pieturvietas un to apgaismojumu, vides risinājumus dzīvojamās zonās, pie skolām u.c. publiskās vietās, pašvaldības īstenotās aktivitātes un kampaņas par ceļu satiksmes drošību. Tāpat arī anketā tika uzdoti jautājumi par anketētā paradumiem un attieksmi pret ceļu satiksmes drošību – vai ir gadījies pārkāpt CSN, vai ir gadījies iekļūt CSNg, kas ir biežāk veiktie pārkāpumi u.tml. Tika vaicāts arī, vai iedzīvotājs jūtas droši sabiedriskajā transportā, uz ietves, satiksmē u.c., kā arī – kādi būtu rosinājumi, lai savā novadā vai pilsētā ceļu satiksmes drošību uzlabotu.

Līdzīgi kā statistikas datu apkopošanā, arī iedzīvotāju aptaujas atbildēm tika piešķirts konkrēts punktu skaits. Respektīvi, ja persona ir atbildējusi, ka ceļu satiksmē nejūtas droši, tad piešķirtais punktu skaits ir lielāks, nekā tad, ja tā jūtas droši. Vai, piemēram, ja aptaujātās personas pēdējais norādītais pārkāpums ir braukšana alkohola reibumā, tad punktu skaits ir lielāks nekā tad, ja pārkāpums bijis, piemēram, satiksmes kavēšana (“mazāk nozīmīgs pārkāpums”).

Lai iegūtu objektīvāku vērtējumu, arī iedzīvotāju aptaujas dati tika saskaitīti un pēc tam izdalīti ar respondentu skaitu, kas dzīvo konkrētajā pašvaldībā, tādējādi iegūstot rezultātu uz vienu iedzīvotāju.

Statistikas datu un aptaujas rezultātu summēšana

Lai veiktu datu savstarpējo korelāciju, katras daļas starprezultāti tika salīdzināti relatīvi pret citām pilsētām un novadiem. Tas tika darīts iegūtos rezultātus sarindojot divās daļās no zemāka uz augstāku – statistikas daļas rezultāti secīgi sarindoti no mazākās iespējas iekļūt negadījumā uz lielāko, taču aptaujas rezultāti secīgi sarindoti no ceļu satiksmei drošākās uz mazāk drošāko.

Iegūtie saraksti

Iegūtais punktu skaits katrā no daļām izveidoja secīgu sarakstu ar atsevišķām pilsētām un novadiem, un iegūtās vietas savā starpā bija iespējams korelēt.

Tas tika veikts, vispirms piešķirot gala punktus par vietu sarakstā:

---

¹ Dati no CSDD par 2022. gadu

Pilsētas un novadi ar vismazāko punktu skaitu **statistikas analīzes daļā** tiek atzītas par drošākajām, piešķirot punktus pēc negadījumu skaita uz 1 iedzīvotāju:

- 1. vieta (vismazākais punktu skaits) - 10 punkti;
- 2. vieta (otrs vismazākais punktu skaits) - 9 punkti;
- 3. vieta - 8 punkti utt.;
- No 9. līdz 30. vietai tiek piešķirts 1 punkts;
- No 31. līdz 36. vietai netiek piešķirts neviens punkts.
- Pilsētu kategorijā tiek piešķirti punkti no 1 līdz 7.

Pilsētas un novadi ar vismazāko punktu skaitu **aptaujas analīzes daļā**, kā arī relatīvo aptaujas izlases vērtējumu, tiek atzītas par drošākajām, piešķirot punktus tādā pašā veidā:

- 1. vieta (vismazākais punktu skaits) - 10 punkti;
- 2. vieta (otrs vismazākais punktu skaits) - 9 punkti utt., replicējot statistikas analīzes daļas punktu piešķiršanas shēmu.
- No 9. līdz 30. vietai tiek piešķirts 1 punkts;
- No 31. līdz 36. vietai netiek piešķirts neviens punkts.
- Pilsētu kategorijā tiktu piešķirti punkti no 1 līdz 7.

Pēc iegūtajiem punktiem, atkarībā no pilsētu secības, punkti tiek reizināti ar svara indeksu, atbilstoši katras daļas nozīmībai:

- Statistikas daļā – 70% kā būtiskāka daļa, kas pierāda reālo situāciju;
- Aptaujas daļā – 30% kā viedokļa daļa, kas ir nozīmīga, bet nav salīdzināma ar reālajiem negadījumiem.

Rezultātā – jo lielāks punktu skaits, saskaitot abas daļas kopā – jo drošāka ir ceļu satiksme konkrētajā pašvaldībā.

Piemērs:

Statistikas daļā pilsētu konkurencē izveidojies salīdzināmais saraksts:

1. Rīga
2. Jelgava
3. Jūrmala

Rīga iegūst 10 punktus kā visdrošākā pilsēta; Jelgava – 9 punktus; Jūrmala – 8 punkti.

Iegūts starprezultāts statistikas daļai:

Rīga 10 punkti x 70% = 700 punkti
Jelgava 9 punkti x 70% = 630 punkti
Jūrmala 8 punkti x 70% = 560 punkti

Pieņemot, ka aptaujas rezultātā tiktu iegūts rezultāts, kas veidotu citu pilsētu secību, piemēram,:

1. Jelgava - 10 punkti
2. Jūrmala - 9 punkti
3. Rīga - 8 punkti

Tiktu iegūts starprezultāts:

Jelgava 10 punkti x 30% = 300 punkti
Jūrmala 9 punkti x 30% = 270 punkti
Rīga 8 punkti x 30% = 240 punkti

Summējot šos starprezultātus, tiktu iegūts sekojoši rezultāti:

- 1.vieta – Jelgava = 1000 punkti
- 2.vieta – Rīga = 900 punkti
- 3.vieta – Jūrmala = 800 punkti

Jelgava attiecīgi tiktu atzīta par drošāko pilsētu.